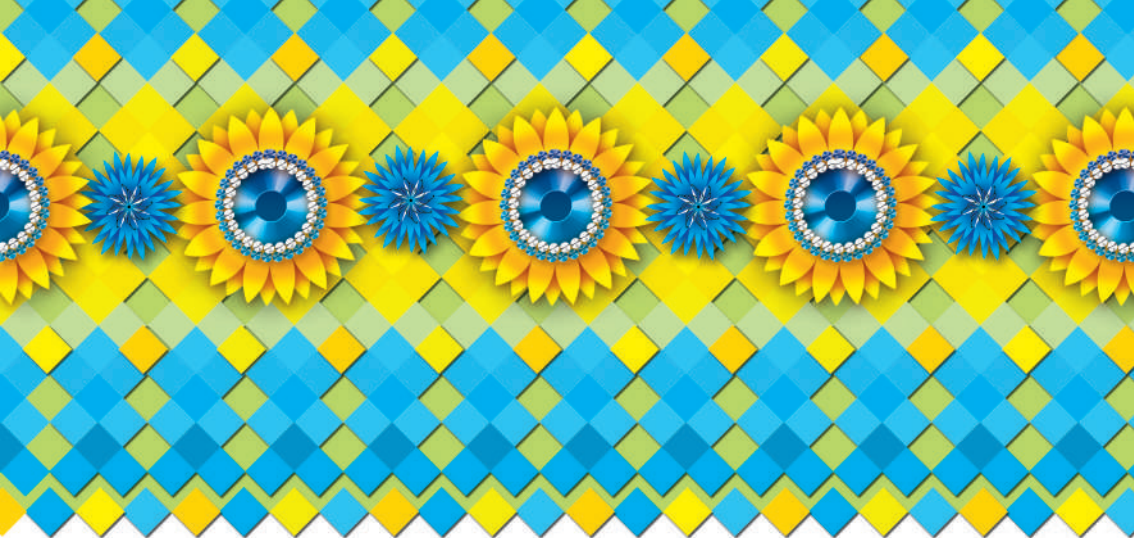




МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТВОРЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «СОНЯШНИК»

ЗАВДАННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ УКРАЇНОЗНАВЧОЇ ГРИ



9 КЛАС

2015



Соняшник-2015

9 клас (1 бал)

1. У якого зі слів немає закінчення?

- а) край;
- б) курча;
- в) пальто;
- г) учора;
- д) ім'я.

2. Що означає слово *лавра*?

- а) 'місце поховання ченців';
- б) 'найбільший чоловічий монастир';
- в) 'комплекс підземних печер';
- г) 'найбільший жіночий монастир';
- д) 'притулок для бідняків'.

3. Назвіть думу, у якій головний персонаж – реальна історична постать.

- а) «Козак Голота»;
- б) «Самійло Кішка»;
- в) «Втеча трьох братів із города Азова»;
- г) «Бідна вдова і три сини»;
- д) «Маруся Богуславка».

4. Один із персонажів твору І. П. Котляревського «Наталка Полтавка» мав прізвище, складовою частиною якого є дієслово наказової форми. Про кого йдеться?

- а) про Возного;**
- б) про Виборного;**
- в) про Горпину;**
- г) про Миколу;**
- д) про Петра.**

5. Існують числівники з вельми цікавою історією. Один із них завдячує своїм виникненням італійському мореплавцеві Марко Поло. Прибувши до Китаю, цей видатний діяч був настільки захоплений багатством країни, що, ходячи вулицями, захоплено вимовляв італійською: «..., **тисячище!» Який числівник придумав мандрівник, поєднавши італійське слово тисяча та італійський суфікс, який у перекладі українською мав би вигляд **-ищ-?****

- а) трильйон;**
- б) секстильйон;**
- в) мільйон;**
- г) мільярд;**
- д) більйон.**





6. У поемі І. Котляревського згадується чарівниця цариця Цирцея, яка на своєму острові перетворює людей на тварин. На кого перетворювала чарівниця українців?

- а) на коней;**
- б) на кабанів;**
- в) на ведмедів;**
- г) на волів;**
- д) на собак.**

7. Прочитайте наведені групи слів-прикладів:
став – став, край – край;
умовний – відносний, тьмянний – матовий;
авангард – ар'єргард, аналіз – синтез;
спинатися – спинятися, населення – поселення.
У якому рядку терміни, прикладами до яких є наведені вище слова, подано у відповідному порядку?

- а) омоніми, синоніми, антоніми, пароніми;**
- б) омоніми, пароніми, антоніми, синоніми;**
- в) пароніми, синоніми, антоніми, омоніми;**
- г) синоніми, антоніми, пароніми, омоніми;**
- д) пароніми, омоніми, антоніми, синоніми.**

8. «Через тоту рекрутчину, через тоті ляшки Покину я вітця, неньку, піду у опришки», – співається в народній пісні. Про кого йдеться?

- а)** про козаків;
- б)** про народних месників;
- в)** про лісорубів;
- г)** про вівчарів;
- д)** про чумацьких ватажків.

**9. Де стоїть тепер наш Київ,
Там була сама гора,
Жив там першим Кий з ...,
Щек та Либідь – їх сестра.**

Олександр Олесь

Хто ж на горі із Києм жив?

- а)** Аскольд;
- б)** Нестор;
- в)** Хорив;
- г)** Ігор;
- д)** Дір.

10. Тарас Шевченко у свідомості свого народу став живим, вічно оновленим міфом. Його порізнному називають, використовуючи мовні звороти, описові вирази (перифрази). У якому з наведених рядків усіма поданими перифразами можна називати Тараса Шевченка?

- а)** Титан, Пророк, Каменярь, Прометей;
- б)** Пророк, Титан, Прометей, Кобзар;
- в)** Каменярь, Кобзар, Прометей, Пророк;



- 
- г) Кобзар, Прометей, Титан; Каменяр;
д) Прометей, Каменяр, Пророк, Титан.

11. Знайдіть «зайву» пару.

- а) суджений і суджена;
б) молодий і молода;
в) князь і княгиня;
г) дружба і дружка;
д) наречений і наречена.

12. Рішенням ООН з питань освіти, науки й культури від 25 листопада 1985 р. на міжнародному рівні було відзначено 800-ліття цього вікомного твору, який «здобув міжнародну славу і своїми ідеями миру та гуманізму бере участь у формуванні світової духовної культури». Назва цього твору

- а) «Повість минулих літ»;
б) «Поучення...» Володимира Мономаха;
в) «Слово про похід Ігорів»;
г) «Київський літопис»;
д) «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона.

13. Одним із найвідоміших козацьких літописів, у якому докладно розповідається про основні події Національно-визвольної війни під

проводом Б. Хмельницького, є «Літопис Самовидця». В оригіналі твору вказівки на авторство немає. Дотепер учені дискутують про постать автора. «Самовидцем» же його назвав

- а) Г. Квітка-Основ'яненко;
- б) М. Гоголь;
- в) Є. Гребінка;
- г) П. Куліш;
- д) Т. Шевченко.

14. Яким «конем виграває» Морозенко за версією української історичної пісні «Ой Морозе Морозенку»?

- а) вороним;
- б) сивим;
- в) гнідим;
- г) буланим;
- д) білим.

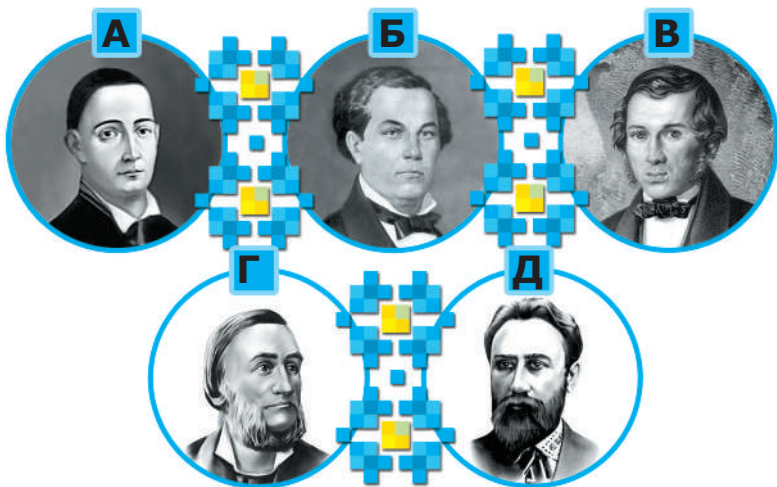
15. Яку сопілку хотів зробити собі Лукаш із «Лісової пісні» Лесі Українки?

- а) калинову;
- б) вербову;
- в) липову;
- г) осикову;
- д) очеретяну.



9 клас (3 бали)

16. Із ім'ям цього українського автора пов'язана поява першої віршованої байки в українській літературі. Знайдіть його серед поданих портретів.



17. Знайдіть речення, у якому неправильно розставлено розділові знаки при цитуванні.
а) «На самих ліричних віршах вже не втриматись – тісно робиться», – так зазначає Леся Українка ще у 1891 році;

б) «Найперша і найголовніша ознака індивідуальності народу – це його мова», – стверджує М. Шумило;

в) «Я жива! Я буду вічно жити! Я в серці маю те, що не вмирає», – ці слова найстисліше виражають головну суть образу Мавки;

г) «Не зовнішня ефектність поведінки, не гучність вислову, а діло людини, її життя – ось що в очах митця було визначальним для оцінки людини, її справжності, життєвої надійності», – пише про Григора Тютюнника Олесь Гончар;

д) «Ми просто йшли; у нас нема зерна неправди за собою», – говорив Шевченко про себе і свою долю.

18. Цей український народний інструментальний ансамбль має назву

а) співці-гусярі;

б) капела бандуристів;

в) співоче тріо;

г) трієсті музики;

д) тріо лірників.



19. Що означає слово **бражник** у сучасній українській мові?

а) 'шинкар';

б) 'бродяга';

в) 'метелик';

г) 'бочка з вином';

д) 'світильник'.





20. Яке слово не може бути вжитим у реченні:
«..., висаджуючи молоді дерева, повинен передбачати, як вони будуть розвиватися»?

а) лісівник;

б) лісничий;

в) лісовик;

г) лісник;

д) лісовод.

21. На слов'янських теренах під час сватання поширеним був обряд, коли свати поставали в образах мисливців, які натрапили на слід куниці. Підходячи до хати майбутньої нареченої вони говорили: «Вчора з вечора та порошенька впала, а о півночі куночка походила. А к білому світу старости на слід нагодилися. Зичимо миру дому сьому і щастя всім, хто в ньому. Не лякайтесь, ми люди не воєнні, а мисливці багато земель обійшли, чимало бачили. Та от от біда: втекла від нас куниця, а, можливо, лисиця, а трохи чи не красна дівиця. Не так ми побиваємось, як цей князь. Поможіть піймати куницю, бо пропаде. А князь за ціною не постоїть – віддасть молодець повний гаманець».

Чому дівчину порівнювали саме з куницею?

а) дівчина мала стати другом майбутнього чоловіка, при цьому молодого називали кунаком (приятелем), а молоду – куницею;

б) у давнину весілля припадали здебільшого на осінньо-зимовий період, тому одружувалися молоді час-

в) неодружена не приховувала пишного волосся,

схожого на хутро хижої тварини;

г) одне зі значень слова **куна** – в'язниця, тому перебування неодруженої дівчини в домі батьків вважали перебуванням у в'язниці, а саму дівчину називали ув'язненою, полонянкою – куницею.

д) батьки мали виплатити за доньку своєрідну данину кунами – давніми грошима.

22. У скількох із наведених слів наголос падає на другий склад? Слова: фольга, отаман, аркуш, валовий, показник, центнер, оптовий.

а) в одному;

б) у двох;

в) у трьох;

г) у чотирьох;

д) у п'яти.

23. Для конфесійного стилю, крім широкого використання старослов'янізмів, великої сконцентрованості стилістично маркованих одиниць, алегоричності, властива ще й перифрастичність. Що це означає?

а) спеціальний порядок речень у тексті;

б) синтаксичну однотипність структур;

в) описове позначення понять, явищ;

г) використання порівнянь, метафор;

д) непрямий порядок слів у реченні.

24. У якому рядку у відповідній послідовності наведено «переклад» термінів синтаксис, мор-



фологія, орфоепія, фраза, фігура (мови)?

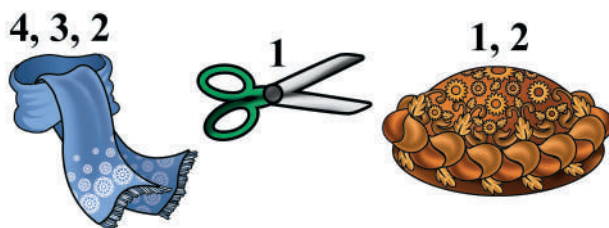
- а)** правильне мовлення, побудова, спосіб вираження, образ, форма слова;
б) побудова, форма слова, правильне мовлення, спосіб вираження, образ;
в) спосіб вираження, правильне мовлення, форма слова, побудова, образ;
г) побудова, спосіб вираження, форма слова, образ, правильне мовлення;
д) форма слова, побудова, правильне мовлення, образ, спосіб вираження.

25. РЕБУС. Хто з Іванів займався не тією справою, що інші?

А



Б



В

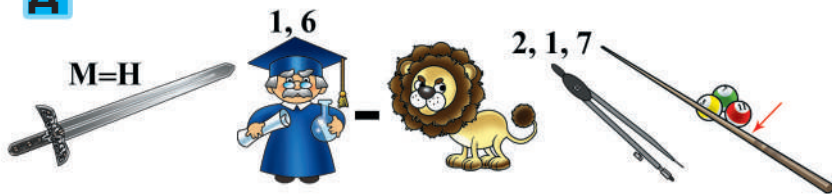
Г И С Ъ Т=Й



Г



Д



9 клас (5 балів)

26. Усім відоме українське народне прислів'я *Береженого Бог береже*. Але в нього є продовження. Яке воно?

- а)** а він все в ліс дивиться; **б)** а подорожній лає;
в) а козака шабля; **г)** а чорти знайдуться;
д) а слово душу.

27. Мелодія цієї української народної пісні літературного походження (автор слів Т. Г. Шевченко) була музичними позивними українського радіо під час Другої світової війни (радіо «Дніпро»), а нині – Першої програми Національного радіо та Всесвітньої служби «Радіо Україна». Назва цієї пісні

- а)** «По діброві вітер віє...»;
б) «Думи мої, думи мої...»;
в) «Сонце заходить, гори чорніють...»;
г) «Рече та стогне Дніпр широкий...»;
д) «Ой три шляхи широкії...»

28. Чотири із зображених предметів складають одну групу. Один предмет до цієї групи не входить. Укажіть його.





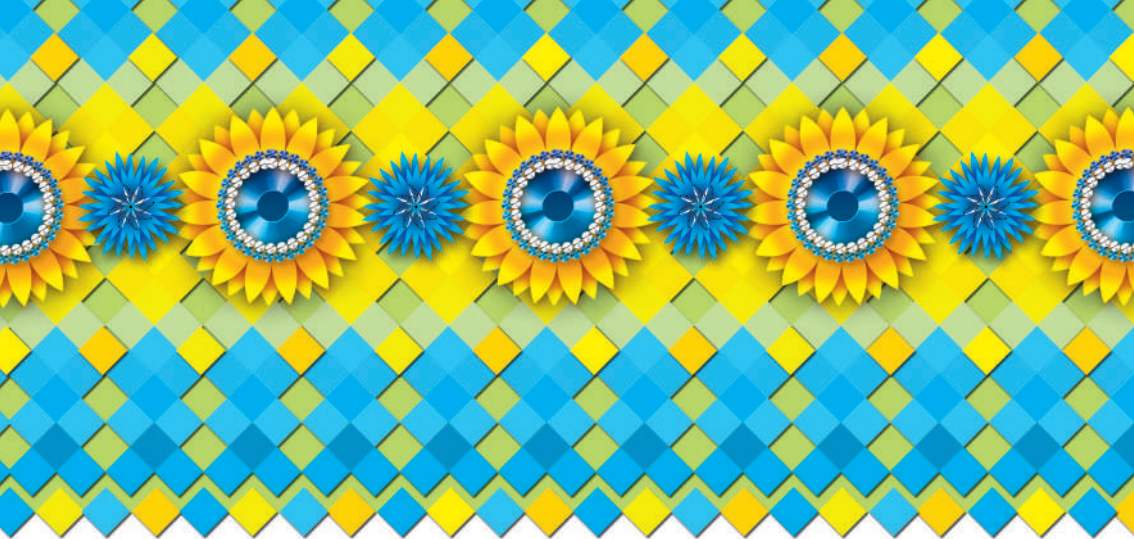
29. Наведені назви географічних об'єктів, крім одної, за походженням пов'язані із соціально-професійною діяльністю людини. Знайдіть «зайву» назву.

- а)** Бортничі; **б)** Стривігор; **в)** Гонтарівка;
г) Бровари; **д)** Гути.

30. У 1871 р. в Петербурзі Марію Вілінську було притягнуто до судової відповідальності й оштрафовано «за схвалення такого способу дій, який суперечить встановленим у нас законам власності». Підставою для вироку став літературний твір про

- а)** Северина Наливайка;
б) Івана Сулиму;
в) Івана Богуна;
г) Устима Кармелюка;
д) Івана Гонту.





www.gra-sonyashnyk.com.ua



vk.com/gra_sonyashnyk,



facebook.com/sonyashnyk.gra

